

Efni: Umsögn um Barneignarþjónusta, stöðuskýrsla og tillögur starfshóps ráðherra.

Stjórn Ljósmeðrafélags Íslands fagnar tilkomu þessarar skýrslu og tillögum varðandi barneignarþjónustu á Íslandi. Við viljum þó gera nokkrar athugasemdir.

Efling eðlilegs fæðingafærlis. Í skýrslunni er rætt um að efla skuli eðlilegt ferli fæðinga og það tókum við heilshugar undir. Það kemur þó ekki fram, hvernig skuli gera það, né einhverjar tímasetningar/mælikvarðar þegar ákveðnum markmiðum skuli náð. Hvernig á að efla eðlilegt fæðingafærlis á langstærsta fæðingastað landsins, Landspítala er ekki alveg ljóst í skýrslunni. Þess má geta að í ályktun Norðurlandasamtaka ljósmeðra frá árinu 2018 um faglega stefnu ljósmeðra sem var samþykkt á Norðurlandaráðstefnu ljósmeðra í Reykjavík 2019 er sérstaklega tekið fram varðandi eflingu eðlilegrar meðgöngu og fæðingar skuli umönnun byggð á gagnreyndri þekkingu (megindlegum og eigindlegum rannsóknum sem og bestu þekkingu) og óskum og vilja hverrar konu.

Í þessari sömu ályktun er hvatt til þess að allar barnshafandi konur skuli hafa aðgang að samfelldri þjónustu ljósmóður og að það sé lykilatriði við að; a) stuðla að bættri útkomu í ferlinu öllu og b) takast á við mönnun til að fylgja þessu eftir (sjá meðfylgjandi skjal)

Umdæmisljósmæður, héraðsljósmæður. Vissulega gæti orðið mikil búbót að því að hafa skilgreinda umdæmisljósmæður um landið. Stjórn Ljósmeðrafélagsins vill þó benda á í því samhengi að sambærilega stöðu vantar innan heilsugæslu höfuðborgarsvæðis. Þar vantar sárlega ljósmóður sem ber ábyrgð á og er í forsvari fyrir alla þá þjónstu sem ljósmæður veita og leiðir breytingar og innleiðingu nýrra verkefna.

Landfræðilega er Ísland stórt land þar sem allra veðra er von. Það verður því nánast óframkvæmanlegt fyrir héraðsljósmóður að koma konum á herra þjónustustig á innan við klst. Sem dæmi má nefna að það er algjörlega ómögulegt að koma konu frá Höfn í Hornafirði á herra þjónustustig á innan við 3 klst. Það hefði því verið eðlilegra að leitast við að fjölga valkostum kvenna á fæðingum utan sjúkrahúsa og taka upp leiðbeiningar NICE sem miða að því að benda heilbrigðum konum án áhættuþátta á fæðingastaði utan spítala.

Varðandi **heimaþjónustu** ljósmæðra þá erum við sammála því að halda þurfi betur utan

LJÓSMÆÐRAFÉLAG ÍSLANDS

(The Icelandic Midwives' Association)

Stofnað árið 1919

um skráningu hennar. Við setjum spurningamerki við hvort að

heilsugæslan sé réttur eða betri farvegur heldur en sá sem nú er. Ef til vill er heppilegra að halda sérstaklega utan um þennan þátt þar sem hann er nú með t.d. því að gert sé ráð fyrir mönnun ljósmóður/ritara sem sinnir þessu utanumhaldi. Heimþjónustu ljósmæðra er sinnt alla daga ársins jafnt virka daga sem um helgar og hátíðisdaga. Í mörgum tilfellum einnig á ýmsum tímum sólarhringsins. Konur sem þiggja heimþjónustu hafa í flestum tilfellum getað valið sér ljósmóður, haft beint aðgengi að henni og hafa getað leitað til hennar milli vitjana hafi sú þörf komið upp.

Það er hætt við því að heilsugæslan hafi ekki bolmagn til að skipuleggja slíka þjónustu og að þjónustan muni því skerðast. Einnig gerum við athugasemdir við að rætt er um að innleiðing yfir á heilsugæslu yrði á höndum verkefnastjóra. Þarna þarf að gera ráð fyrir ljósmóður sem hefði sömu stöðu innan heilsugæslunnar og yfirmenn annarra faghópa sem þarf starfa, sbr. áður sagt. Það er tímabært að ráða í stöðu „fagstjóra“ eða „yfirljósmóður“ í heilsugæslu höfuðborgarsvæðis. Stefnan skv. skýrslunni er að efla þjónustu í heilsugæslu og innleiða krabbameinsskimun, þjónustu fyrir þungun - „preconceptional care“ fyrir utan hefðbundin störf ljósmæðra í heilsugæslu. Því þurfa ljósmæður fagfirmann sem mundi leiða starfið og hefur aðgengi að ákvarðanatöku og skipulagi innan heilsugæslunnar.

Ljósmæðrafélag Íslands tekur undir og styður eindregið að ljósmæður og aðrir fagaðilar hafi aðgang að uppfærðu fræðsluefni svo sem leiðbeiningum og gæðahandbókum LSH og SAK. Eins og er hefur starfsfólk utan þessara stofnana ekki aðgengi að efnum.

Það er gott að fá skýrslu sem vinnur að stefnu í barneignarþjónustu á Íslandi og hefur mikil vinna verið lögð til grundvallar. Við söknum þess þó að sjá ekki meira um hvernig markmið eiga að nást og fyrir hvaða tíma skuli stefna að ákveðnum markmiðum og á ábyrgð hverra þau skulu vera. Einnig vekur forvitni okkar klausa 6.7 þar sem rætt er um að bæta aðbúnað á kvennadeild LSH bæði fyrir starfsfólk og notendur, af hverju þar umfram annarsstaðar og á hvaða hátt á að bæta aðbúnað?

Fyrir hönd stjórnar Ljósmæðrafélags Íslands

Áslaug Valsdóttir, formaður.

LJÓSMÆÐRAFÉLAG ÍSLANDS

(The Icelandic Midwives' Association)

Stofnað árið 1919